

Aleš Cantarutti
generalni direktor GZS

Intervju

Slovenija ne sme še enkrat zamuditi vlaka

Barbara Perko, foto: Kraftart

Aleš Cantarutti je že vso svojo poklicno pot zavezan gospodarstvu, njegova prva zaposlitev je bila v družbi Javor Pivka, nato je izkušnje nabiral na Gospodarski zbornici v Centru za mednarodno poslovanje in kasneje kot državni sekretar na ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Po krajšem službovanju na Elektru Ljubljana se je lani aprila vrnil na GZS kot njen generalni direktor. Zavzema se za zbornico, ki bo kredibilen in slišan glas gospodarstva in bo na prvo mesto postavljala svoje člane ter se hitro in učinkovito odzivala na aktualna dogajanja tako doma kot v tujini.

Vodenje zbornice ste prevzeli v težkem obdobju. Kako se ste lotili zadev?

Moja ključna naloga je učvrstitev zborničnega sistema. Ne smemo si zatiskati oči, da je vse idealno, ker ni. Želel bi si več trdnosti, več povezanosti med panožnimi in regijskimi zbornicami ter strokovnimi službami. Pri vsebinah, ki se jih lotevamo, dostikrat naletimo na nasprotje interesov tudi znotraj različnih delov zbornice, kar nam jemlje preveč energije in moči. Poslušati moramo drug drugega, iskati skupne rešitve in kompromise ter nastopati skupaj, saj bo le tako glas zbornice dovolj močan. Verjamem v moč našega povezovanja, saj ima zbornica strokovnjake z izjemnim znanjem in izkušnjami in ponosen sem, da sem na čelu takšnega kolektiva.

Hkrati pa bi rad dosegel bolj aktivno povezanost s članstvom, da bi skupaj z njimi pokazali probleme na konkretnih primerih. Naše člane moramo še bolj vključevati v proces oblikovanja predlogov, saj jih bomo le na ta način oblikovali tako, da bo članstvo zadovoljno. V takem primeru, sem prepričan, nam bodo prisluhnili tudi odločevalci.

Na upravnem odboru konec novembra ste dejali:

»Najprej ste člani, potem vse ostalo«. Bi lahko rekli, da je to vaš moto?

Člani, njihove želje, potrebe in zahteve so zame na prvem mestu. Tukaj smo predvsem zaradi njih in vse, kar počnemo v širšem javnem interesu, mora biti podrejeno interesu naših članov. Tukaj ne sme biti dileme.

Prestrukturiranje zbornice oziroma načina delovanja je v teku.

Prva polovica letošnjega leta bo ključna. Moramo se ustrezno reorganizirati glede na spremembe okolja in vzpostaviti še dodatne storitve in aktivnosti, da bomo učinkovito udeleženi svoje poslanstvo.

Gospodarska zbornica se pospešeno pripravlja na Vrh gospodarstva. Nastaja Zelena knjiga, razvojni

dokument slovenskega gospodarstva. Kaj si želite, da bi vrh prinesel?

Z različnimi deležniki smo v zadnjih mesecih prejšnjega leta imeli okrogle mize, veliko stikov s podjetji in prišli do kar nekaj ugotovitev, izluščili smo cilje in ukrepe na dvanajstih področjih. Želim, da bi te cilje ponotranjili tako odločevalci, ki jim je vrh primarno namenjen, kot naši člani. Želimo jasno predstaviti smer slovenskega gospodarstva in zahteve, ki jih ima do odločevalcev za uresničitev svojih ciljev. Za veliko večino aktivnosti, ki jih bomo ponudili, imamo jasno pravno podlago, ki to omogoča, in zato na strani odločevalcev ne bo izgovora, da se nečesa ne da.

Želim, da zbornica aktivno sodeluje pri doseganju ciljev tako s podjetji kot z odločevalci. Če bomo prepoznali skupne cilje in delovali v tej smeri, sem prepričan, da bomo lažje uresničevali tudi druge cilje naše družbe.

Kaj to pomeni za zbornico?

Moja naloga je, da na zbornici ponotranjimo skupne cilje, da bomo našo učinkovitost in uspešnost merili na osnovi doseganja teh ciljev in da bomo nenazadnje tudi nagrajevanje znotraj zbornice podredili doseganju teh ciljev. Tekom leta bomo spremljali, ali in kako jih uresničujemo, jih dopolnili oziroma ažurirali, če bo treba. Pripravljamo posebno spletno aplikacijo za spremljanje dosežkov, ki bo na voljo tako odločevalcem kot gospodarstvenikom.

Na tej osnovi bomo organizirali delo znotraj zbornice. Normalno je, da bodo imele posamezne regijske in panožne zbornice tudi svoje cilje, ampak pomembno je, da smo pri strateških in razvojnih ciljih usklajeni, da jih skupaj zasledujemo in delujemo v tej smeri. Mislim, da bo iz tega zbornica izšla še bolj povezana in posledično močnejša. Moj način delovanja predvideva zelo močno vpetost naših članov v delovanje zbornice. Pa ne samo podjetij, ki so člani različnih upravnih in drugih organov znotraj zbornice, ampak čisto vsakega, ki je pripravljen sodelovati pri

Naše člane moramo še bolj vključevati v proces oblikovanja predlogov, saj jih bomo le na ta način oblikovali tako, da bo članstvo zadovoljno.

Če bomo prepoznali skupne cilje in delovali v tej smeri, sem prepričan, da bomo lažje uresničevali tudi druge cilje naše družbe.

Slovenija in tudi Evropska unija ne smeta še enkrat zamuditi vlaka, kot smo ga pri spletnih platformah, na katerih delujejo socialna omrežja in spletna prodaja.

tem. Teh ni malo in do zdaj so bili dostikrat neslišani. Treba jih je poslušati, zato zahtevam od sodelavcev, da so na terenu. Trenutno so zaradi covida-19 določene omejitve, ampak v normalnih razmerah moramo velik del svojega delovnega časa preživeti med njimi, jih poslušati, jih spremljati, iskati učinkovite rešitve. Hkrati je treba tudi malce k sosedom, predvsem po Evropi, zato je pomembno, da smo aktiven član Eurochambres. Tako dobimo vpogled v način delovanja podobnih organizacij po Evropi in primere dobrih praks.

Kaj je cilj predstavitve predlogov, ki so zajeti v Zeleni knjigi?

Cilj vrha je predstavitev izoblikovanih predlogov in izpostavitev nekaj področij, kjer bo Slovenija prva ali vsaj med prvimi, kjer bomo pokazali, da so neki trendi ali koncepti, ki so morda še v povojih, zelo uresničljivi in učinkoviti. To se moramo kot država odločiti in to peljati. Cel sistem mora delovati v tej smeri.

Eden takih primerov je uvajanje koncepta družbe 5.0, ki predvideva uvajanje digitalizacije, interneta stvari, umetne inteligence, robotike, big data itn., v vsakdanje življenje. Koncept izvira z Japonske. V času delovanja kot državni sekretar sem v okviru sodelovanja in osebnega angažmaja z Japonsko v kontekstu projekta NEDO, ki ga vodi ELES, in investicije Yaskawe v Kočevju, vzpostavil veliko stikov z Japonsko in mislim, da je to odlična priložnost za Slovenijo. Kot promotor koncepta družbe 5.0 bi to lahko ponudili Evropi.

Prepričan sem, da bo to prej ali slej del našega vsakdanjega življenja, ne samo industrije. Slovenija in tudi Evropska unija ne smeta še enkrat zamuditi

vlaka, kot smo ga pri spletnih platformah, na katerih delujejo socialna omrežja in in spletna prodaja. Trenutno nimamo niti ene resne evropske platforme. Želim si, da je Evropa vsaj pri rojevanju družbe 5.0 bolj proaktivna.

Razmere v gospodarstvu so trenutno zelo zahtevne. GZS že dlje časa opozarja na razmere z energenti. Kaj to pomeni za slovensko gospodarstvo?

Trenutne razmere so nenormalne, saj nikoli še ni bilo takšnih skokov in rasti cen energentov. Še tako dobro pripravljena podjetja na to niso mogla računati. Dejstvo je, da je struktura slovenskega gospodarstva še vedno izrazito industrijska, kar je nenazadnje del naše tradicije in dediščine. Osebo mislim, da moramo biti na to ponosni in da je zelo pomembno, da tudi vlada v tej situaciji temu pomembnemu delu slovenskega gospodarstva pomaga.

Kako je gospodarstvo pripravljeno na izzive, povezane s covidom-19, ki jih lahko še pričakujemo?

Podjetja so se zelo hitro prilagodila z vsemi možnimi ukrepi, med drugim tudi z delom od doma. Analitika GZS ocenjuje, da bi v teoriji približno 25 % zaposlenih v Sloveniji lahko delalo od doma. Na vrhu 3. vala je po ocenah GZS delalo od doma okrog 23 % zaposlenih. To je le ena od praks, ki smo jih bili prisiljeni uvajati ob epidemiji, a bodo ostale tudi v prihodnje.

Na drugi strani imamo dejavnosti, ki se enostavno niso mogle izvajati – govorim predvsem o industriji srečanj, sejamski industriji, industriji koncertov – ali pa so se izvajale v zelo omejenem obsegu. Zdaj so v velikih težavah in verjetno najhujše še pride, ko bo dokončno zmanjkalo prihrankov ali nekih virov za financiranje stroškov podjetij. Zato je nerazumljivo, da je bila kljub zavedanju o pomembnosti te dejavnosti pomoč vlade praktično minimalna.

Če se vrneva na področja, ki jim je posvečena Zelena knjiga, morava omeniti novo okoljsko zakonodajo. GZS je že opozorila na nekatere pomanjkljivosti. Kaj vas najbolj skrbi?

Sporni so tisti deli ZVO-2, ki uvajajo v našem prostoru nove pristope kot na primer na področju ureditve proizvajalčeve razširjene odgovornosti in na področju okoljevarstvenih dovoljenj, kar je spet lahko veliko breme za gospodarstvo. Vzpostaviti je treba dialog in operirati z dejstvi, s konkretnimi podatki ter poskušati preseči parcialne interese. Zakon mora na koncu predstavljati premik k boljšim rešitvam in biti maksimalno usklajen z različnimi deležniki.

Že dlje časa opozarjate tudi na pomanjkanje kadrov. V zadnjem obdobju je to pereča tema. Kako bi morali pristopiti k upravljanju s kadri? Kaj lahko na tem področju stori zbornica?

Zelo pomembne so informacije iz gospodarstva, ki so na voljo odločevalcem. Na žalost pri nas nimamo izdelanega sistema prenosa teh informacij iz konkretnih podjetij. S pomočjo karijerne (kompetenčne) platforme, s katero se na GZS trudimo že več kot pet let,

bi vedeli, kaj je tisto, kar bo slovensko gospodarstvo resnično potrebovalo in v kateri smeri gremo. Cilj je, da bi po panogah poznali zahteve posameznih delovnih mest čez pet do deset let. Te informacije bi bile koristne za celoten izobraževalni sistem, kot tudi za odločanje o nadaljnjem razvoju dualnega izobraževanja in razpisovanje vajeniških učnih mest. Skratka, karierna platforma bi zagotavljala pravočasno prilagajanje učnih kurikulumov sedanjim in prihajajočim razvojnim izzivom na področju gospodarstva in negospodarstva.

Malo je narejenega pri dejanski poveztivosti in povezanosti raziskovalno razvojnih inštitucij in gospodarstva. Nimamo primerov spin-offov, ki bi nastali kot plod takšnega sodelovanja, kar je v razvitih ekonomijah ustaljena praksa. Že z majhnimi prilagoditvami bi lahko dosegli, da bi bila znanja bolj prilagojena zahtevam naših delovnih mest. Tukaj nas čaka še ogromno dela in kot zbornica želimo biti vključeni.

Ob pregledu Načrta za okrevanje in odpornost se zdi, da je gospodarstvo nekoliko zapostavljeno, saj mu je namenjena le okoli petina sredstev. Kako vi vidite razdelitev sredstev znotraj NOO?

427 milijonov, namenjenih za gospodarstvo iz NOO, seveda glede na celoten znesek ni prav veliko. Po drugi strani pa bo potrebnega precej dela, da bo denar prišel do podjetij. Razpisni pogoji so zelo zahtevni in v marsičem ne sledijo trenutnim razmeram in zahtevam v podjetjih. Shema bi morala omogočati več možnosti tudi velikim podjetjem, da lažje pridejo do sredstev za razvoj. Na GZS smo lani izvedli projekt Investicijska platforma 5.0 (IP 5.0), v sklopu katere smo analizirali načrtovane investicije v podjetjih v naslednjih nekaj letih. V IP 5.0 je bilo vključenih 331 investicij v skupni vrednosti 2.800 mio EUR, kar je za milijardo evrov več, kot jih je na razpolago v celotnem NOO. Analiza investicij je pokazala, da so realne potrebe gospodarstva precej drugačne.

Drugi problem je časovna komponenta. Vlada z objavo razpisov zamuja in bojim se, da bi bilo v želji čim prej počrpati ta denar objavljenih preveč razpisov hkrati. Podjetja imajo tako kadrovske kot finančne omejitve pri prijavi na razpise in oblikovanju projektnih timov. Sofinanciran delež je velikokrat relativno nizek in morajo zagotavljati visok delež lastnih virov. Vprašanje je, kakšen bo na koncu izplen NOO. GZS vsekakor želi tvorno sodelovati kot vezni člen med ministrstvi in podjetji.

Digitalizacija je beseda, ki jo veliko uporabljamo, a se zdi, da premalo implementiramo. Kako bo GZS spodbujala nadaljnji razvoj na tem področju?

Digitalizacija in digitalna preobrazba sta ključni za dvig produktivnosti in konkurenčnosti gospodarstva, zato GZS postavlja v ospredje aktivnosti za podporo podjetjem na tem področju.

Letos bomo organizirali različne dogodke s primeri iz prakse v različnih panogah, s promocijo in zavedanjem o pomenu in učinkih vlaganj v digitalne rešitve in digitalna znanja.

Aktivno bomo sodelovali z ministrstvi pri pripravi strategij in konkretnih ukrepov ter razpisov za podporo podjetjem pri digitalnem in zelenem prehodu. Eno od področij je razumevanje vloge digitalnih kompetenc na praktično vseh delovnih mestih v podjetju, ne glede na panogo. Še posebej je pereče stanje kadrovske problematike v IKT sektorju, kjer bomo posvetili še dodatno pozornost kratkoročnim in dolgoročnim ukrepom na področju povečevanja kadrovskega bazena IKT strokovnjakov v prihodnjih letih, saj sicer tudi podjetja iz številnih panog ne bodo mogla izvesti svojih digitalnih projektov. In nena zadnje, na GZS se bomo lotili tudi lastne digitalne preobrazbe z uvajanjem novih digitalnih storitev za svoje člane in jim tudi s tem olajšali poslovanje.

Bi med letošnjimi cilji izpostavili še kakšnega?

Zbornica mora biti organizirana tako, da se bo sposobna nemudoma odzvati na temo ali razmere, ki se pojavijo v našem poslovnem okolju, da bomo znali poenotiti stališča pri uvajanju novih zakonov, kar že zdaj delamo, a smo včasih prepočasni. Moja velika želja je okrepiti sodelovanje z Brusljem, različnimi mednarodnimi institucijami. Prav tako je pomembno, da dodatno okrepimo sodelovanje s strokovnim osebjem na različnih ministrstvih. Med prioritete postavljam tudi vključenost GZS v proces oblikovanja zakonodaje od njenih prvih zametkov, ne pa da pozivamo k spremembam in vlagamo amandmaje. GZS mora ne le na papirju, ampak v praksi – z zaupanja vrednimi argumenti – izkazovati svojo vlogo reprezentativnega predstavnika gospodarstva. Pri vzpostavljanju pravnih podlag želimo z odločevalci vzpostaviti tvoren, partnerski odnos. Za to moramo biti tudi mi usposobljeni in poskrbeti za tesnejše sodelovanje regijskih zbornic, združenj/zbornic dejavnosti in strokovnih služb, da bomo znali oblikovati tisto, kar od nas pričakujejo in zahtevajo podjetja. [gg](#)

Med prioritete postavljam tudi vključenost GZS v proces oblikovanja zakonodaje od njenih prvih zametkov, ne pa da pozivamo k spremembam in vlagamo amandmaje.